

De Taalunie in 2002 en 2003

Een tussenbalans

Inhoudsopgave

1. Inleiding	1
2. Waarom een Nederlandse Taalunie?	3
3. Aandacht voor instrumenteel taalbeleid	5
4. Onderwijs: sociaal taalbeleid centraal	8
5. Nederlands over de grens	10
6. Naar een gezamenlijk beleid op het gebied van boek, lezen en literatuur	13
7. Communicatie: herlancering Taalunieversum	15
Bijlage 1: Begroting	18
Bijlage 2: Besluiten Comité van Ministers in 2002	21
Meer informatie over de Nederlandse Taalunie	23

1

Inleiding

Algemeen secretaris Koen Jaspaert: "Het gaat goed met het Nederlands"

Het Nederlands bloeit, maar voor Koen Jaspaert vormt dit geen reden om het wat rustiger aan te doen. Integendeel, zoals blijkt uit de Taalunie-agenda voor 2003: het opzetten van een centrale voor taal- en spraaktechnologie, de toetreding van Suriname tot de Taalunie, de invulling van het sociaal taalbeleid en vele andere projecten vragen de volle inzet van het Algemeen Secretariaat. Instrumenteel beleid staat centraal, niet het prestige van de taal: "Als we ons werk goed doen, komt dat prestige vanzelf."

Het gaat goed met het Nederlands, aldus het meerjarenbeleidsplan 2003-2007 van de Taalunie. Maar waar blijkt dat uit? Koen Jaspaert, sinds 1998 algemeen secretaris van de Taalunie, heeft daar uitgesproken ideeën over: "Niet alleen mensen die het Nederlands als moedertaal hebben, maar ook mensen met een andere moedertaal, geven het Nederlands aan hun kinderen door. Hun aantal is bijvoorbeeld veel groter dan het aantal Nederlandssprekenden van wie de kinderen een andere taal leren spreken", zegt hij. "Bovendien zie je dat het Nederlands nog steeds in een groot aantal domeinen en situaties gebruikt kan worden. De flexibiliteit van het Nederlands om ook in nieuwe situaties als communicatiemiddel te dienen, neemt zeker niet af. Men klaagt wel over het Engels, maar dat beperkt zich vooral tot het gebruik van leenwoorden. Dat is niet het begin van het einde: het zijn juist die leenwoorden die het Nederlands in staat stellen zich aan te passen aan nieuwe situaties. Een ander punt is de belangstelling voor het Nederlands in het buitenland, die onveranderd groot is. Denk ook aan het aantal literaire werken dat uitkomt, en aan het aantal vertalingen in en uit het Nederlands. Dat zijn allemaal elementen die erop wijzen dat het goed gaat met het Nederlands."

Jaspaert zal de eerste zijn om toe te geven dat de bloei van het Nederlands slechts voor een klein deel op

het conto van de Taalunie geschreven kan worden. "Een taalbeleidsorganisatie als de Taalunie kan geen wezenlijke stromen creëren, maar we kunnen die stromen wel ten goede sturen", zegt hij. "Wij moeten ervoor zorgen dat mensen die gebruik willen maken van het Nederlands, dat onder optimale omstandigheden kunnen doen. Er moet zo min mogelijk reden zijn om het Nederlands af te vallen. Als we daarvoor zorgen, dan krijgen de eerdergenoemde tendensen de kans om door te zetten. Wij versterken de natuurlijke kracht van het Nederlands."

Instrumenteel taalbeleid

De positie van het Nederlands is in de afgelopen decennia sterk veranderd. Het openstellen van de grenzen binnen de Europese Unie zorgt voor een toenemende uitwisseling van talen en culturen, de opkomst van de multiculturele samenleving zorgt ervoor dat steeds meer Nederlanders en Vlamingen een andere taal dan het Nederlands spreken. Wat betekent dat voor de Taalunie? Jaspaert: "Het gewicht van de verschillende onderwerpen verschuift. De multiculturele samenleving speelt de laatste tien, vijftien jaar een andere rol dan in de periode daarvoor. Maar in de Memorie van toelichting bij het Taalunie-verdrag worden de multiculturele samenleving en de Europese samenwerking al genoemd. Wel zie je de laatste tien jaar een verschuiving naar wat wij het instrumentele beleid noemen, de ontwikkeling van instrumenten ter ondersteuning van de taalgebruiker. Dat aspect heeft ook een centrale plaats gekregen in het meerjarenbeleidsplan 2003-2007."

Bij het buitenlandbeleid is die instrumentele invalshoek een reden om opnieuw naar de toetreding van Suriname te kijken, aldus Jaspaert: "Daar heb je echt nog een situatie waarin Nederlands voor mensen het verschil maakt. Om in Suriname te kunnen functioneren, is het heel wezenlijk dat je met Nederlands uit de voeten kunt. Dat maakt Suriname,

nog los van alle historische banden, tot een belangrijk werkterrein voor de Taalunie.”

Plannen voor 2003

Het nieuwe meerjarenbeleidsplan loopt van 2003 tot en met 2007. Het eerste jaar van zo'n periode vereist dat de Taalunie veel energie steekt in het uitwerken en opzetten van de nieuwe beleidsvoornemens. Zo'n eerste jaar is, in de woorden van Jaspaert, dus eerder een jaar van zaaien dan van oogsten: "Dat zie je bijvoorbeeld als je kijkt naar de TST-centrale (TST = taal- en spraaktechnologie), de centrale voor het beheer en behoud van digitale taalmaterialen. Een heel belangrijk project, waarvoor we in 2003 de basis leggen. Tegen het einde van het jaar moet de infrastructuur er staan. Voor iedereen in het taalgebied moet dan helder zijn hoe we het beheer en onderhoud van digitale taalbestanden gaan aanpakken."

Dat betekent uiteraard niet dat er in 2003 geen concrete resultaten te verwachten zijn. Een onderwerp waarbij dat wel degelijk het geval zal zijn, is de toetreding van Suriname. "Het formele besluit dat Suriname toetreedt, is genomen", zegt Jaspaert. "Het wordt een geassocieerd lidmaatschap; we streven naar een toetreding die aan de ene kant zorgt voor een serieuze samenwerking, maar die aan de andere kant ook niet zo ver gaat dat de structuur niet meer werkbaar is. We zoeken naar een pragmatische manier om Suriname op te nemen in de verschillende organen van de Taalunie. Een mogelijkheid is dat de ambassadeur van Suriname in Nederland waarnemer wordt in het Comité van Ministers." Parallel aan het toetredingsproces gaan in 2003 ook de eerste projecten lopen.

Sociaal taalbeleid

Een derde belangrijk aspect is het sociaal taalbeleid op het gebied van het onderwijs Nederlands. Daarbij gaat het niet alleen om het Nederlands als tweede taal, maar om alle aspecten waarin het Nederlands een sociale dimensie heeft. Jaspaert noemt als voorbeeld de alfabetisering van autochtonen. "Inhoudelijk gezien verschilt de situatie in Nederland en Vlaanderen op dit punt nauwelijks. Een oplossing die in Nederland werkt, moet eigenlijk per definitie ook in Vlaanderen kunnen werken, en andersom. De verschillen liggen vooral in de uitvoering. Wat wij nu doen, is alle uitgangspunten voor het beleid op dit vlak bij elkaar brengen, in de vorm van een inhoudelijke 'onderlegger'. De nationale

overheden kunnen hier hun beleid op baseren." De Taalunie heeft de laatste jaren al enige ervaring opgedaan met dergelijke onderleggers; er zijn verschillende visieteksten opgesteld, waarin de uitgangspunten rond een bepaald onderwerp zijn vastgelegd. Jaspaert: "We hebben gezien dat dit de goede weg is."

Ook op het gebied van boek, lezen en literatuur gaat de Taalunie zich steeds meer richten op de informatie en documentatie voor het veld. In dit veld is een groot aantal spelers actief; het is van belang dat iedereen over de relevante informatie kan beschikken. Maar Jaspaert maakt duidelijk dat de Taalunie daarmee niet tevreden is: "Op termijn willen we op dit gebied óók de diepte in, waarbij het gaat om vragen als: Welke plaats neemt lezen in onze maatschappij in? Wat betekenen boeken nu echt? Hoe verhoudt lezen zich tot andere cultuurbeleving? Maar het komende jaar zullen we vooral uitzoeken waar we in dat nieuwe meerjarenbeleidsplan naartoe willen."

Taalunieversum

Een belangrijk instrument van de Taalunie op het gebied van communicatie, informatie en documentatie wordt gevormd door het Taalunieversum. Het komend najaar staat een herlancering gepland van deze website, waarop een groeiend aantal bestanden en applicaties op taalgebied zijn samengebracht. Jaspaert: "We bouwen het Taalunieversum verder uit en we voegen er nieuwe mogelijkheden aan toe. Bovendien willen we in 2003 de bekendheid van het Taalunieversum vergroten. Er zal zeker een actie komen voor leraren Nederlands, maar ook een actie die op het grote publiek gericht is. We hebben inmiddels een grote verzameling gegevens en hulpmiddelen bijeengebracht, die we graag aan de mensen willen aanbieden."

Bij al deze initiatieven staat de taalgebruiker centraal. Jaspaert kan hier niet genoeg de nadruk op leggen, zoals blijkt uit zijn slotwoorden: "Wij zijn een beleidsorganisatie en beleid moet in een democratische omgeving per definitie op de burger gericht zijn. We zijn dus niet uit op meer prestige voor het Nederlands, maar als we ons werk goed doen, volgt dat prestige vanzelf."

2

Waarom een Nederlandse Taalunie?

Een taal, twee landen. Het Nederlands is de moedertaal van zestien miljoen Nederlanders en zes miljoen Vlamingen. Nederland en Vlaanderen delen dan ook de zorg voor hun gemeenschappelijke taal. Ze ontwikkelen een gemeenschappelijk beleid voor het Nederlands op het gebied van taal, taalonderwijs en letteren. Die samenwerking is in 1980 vastgelegd in het Verdrag inzake de Nederlandse Taalunie.

Overigens is er nog een derde land waar het Nederlands een belangrijke voertaal is: Suriname. Met dit land is een associatieverdrag in voorbereiding, dat zal leiden tot een nauwere samenwerking op het gebied van taal, taalonderwijs en letteren.

De taalgebruiker centraal: die gedachte is bepalend binnen de samenwerking. In alle activiteiten van de Taalunie staan de belangen van de taalgebruiker voorop. Iedereen die Nederlands spreekt, moet kunnen beschikken over een taal die geschikt is voor uiteenlopende taalsituaties en ingezet kan worden voor een breed scala van communicatieve doelen. De Taalunie ziet het als haar opdracht om ervoor te zorgen dat alle Nederlandssprekenden hun taal op een doeltreffende en creatieve manier kunnen gebruiken.

Taal, onderwijs en letteren: dat zijn de beleidsterreinen waarop de Taalunie actief is. Bij taal gaat het bijvoorbeeld om de gemeenschappelijke ontwikkeling van taalvoorzieningen, zoals woordenboeken en grammatica's. Voor die voorzieningen worden bestanden aangelegd en applicaties ontwikkeld; digitale opslag en beheer van taalbestanden maken de weg vrij voor nieuwe toepassingen, bijvoorbeeld op het gebied van vertalen. Maar bij taal hoort ook taalbeleid: denk aan de positie van het Nederlands (en van andere 'kleine' talen) in Europa. Op dat gebied werkt de Taalunie samen met vergelijkbare organisaties in andere Europese landen.

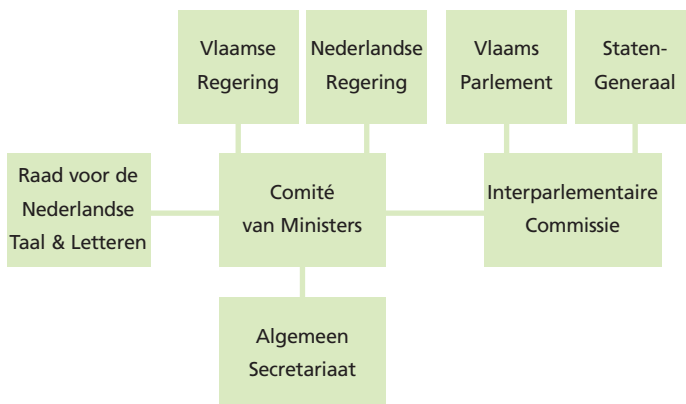
Op onderwijsgebied voeren Nederland en Vlaanderen elk hun eigen nationaal beleid. Het Taaluniebeleid vormt een aanvulling hierop. Deskundig-

heidsbevordering, nascholing en de ontwikkeling van gemeenschappelijke uitgangspunten zijn onderwerpen waarbij de Taalunie een duidelijke meerwaarde vertegenwoordigt. De Taalunie heeft zich oorspronkelijk vooral met het basis- en voortgezet onderwijs beziggehouden, maar sinds 2000 staat het volwassenenonderwijs Nederlands als tweede taal ook prominent op de agenda.

Ook buiten het taalgebied wordt Nederlands onderwezen. Aan zo'n tweehonderd universiteiten in meer dan veertig landen wordt in de een of andere vorm Nederlands aangeboden. De Taalunie steunt buitenlandse universiteiten met subsidies en stelt centrale voorzieningen beschikbaar.

Voor een gericht Nederlands-Vlaams beleid op het gebied van *boek, lezen en literatuur* is het nodig informatie en documentatie te bundelen en aan het veld beschikbaar te stellen. Dit is een van terreinen waarop de Taalunie een bijdrage kan leveren. Een ander speerpunt is aandacht voor de plaats die lezen en boeken in onze maatschappij innemen. De Taalunie gaat na op welke beleidsonderdelen samenwerking gewenst is.

Advies, beleid, controle en uitvoering. De Taalunie bestaat uit vier organen: het Comité van Ministers, de Interparlementaire Commissie, De Raad voor de Nederlandse Taal en Letteren en het Algemeen Secretariaat. Hieronder staan ze in schema:

Het beleid wordt vastgesteld door het Comité van Ministers: de Vlaamse en Nederlandse bewindslieden voor onderwijs en cultuur. De Interparlementaire Commissie, samengesteld uit 22 Nederlandse en Vlaamse volksvertegenwoordigers, controleert het beleid. Het belangrijkste adviesorgaan van de Taalunie is de Raad voor de Nederlandse Taal en Letteren, die bestaat uit twaalf leden. De beleidsvoorbereiding en uitvoering zijn in handen van het Algemeen Secretariaat. Dit wordt gevormd door ongeveer 25 medewerkers onder leiding van de algemeen secretaris. Sinds 1998 vervult Koen Jaspaert deze functie.

3

Aandacht voor instrumenteel taalbeleid

Beheer en onderhoud van digitale taalbestanden en samenwerking met Europese organisaties op het gebied van taalbeleid zijn in 2003 belangrijke doelen van de Taalunie als het om taal gaat. Op het eerste gezicht lijken deze twee zaken niet zo veel met elkaar te maken te hebben. Zij hebben echter wel een gemeenschappelijke invalshoek: de aandacht voor instrumenteel taalbeleid. Daarbij gaat het om de ontwikkeling van instrumenten die (Nederlandstalige) burgers in staat stellen hun taal in zo veel mogelijk situaties optimaal te gebruiken. Bij 'instrumenten' valt in eerste instantie te denken aan hulpmiddelen, zoals woordenboeken en grammatica's. Maar instrumenten kunnen ook betrekking hebben op de voorwaarden waaronder burgers hun taal kunnen gebruiken, bijvoorbeeld binnen de Europese Unie.

Steeds meer hulpmiddelen hebben een digitale basis. Dat geldt voor woordenlijsten en grammatica's, maar ook voor bestanden die bestaan uit literaire werken en gesproken taal. De digitale vorm maakt het mogelijk de bestanden in kwestie in uiteenlopende applicaties te gebruiken, van vertaalcomputers tot automatische informatiesystemen. Daarvoor moeten die bestanden wel goed beheerd, onderhouden en toegankelijk gemaakt worden. Hiertoe gaat de Taalunie de zogenaamde TST-centrale inrichten (TST = taal- en spraaktechnologie).

De Taalunie heeft de afgelopen jaren veel geïnvesteerd in de positie van het Nederlands in Europa. Dit heeft onder meer geresulteerd in de ontwikkeling van vier modules voor automatisch vertalen in het project NL-Translex. Daarnaast is de laatste jaren serieus werk gemaakt van de samenwerking met andere nationale organisaties op het gebied van taalbeleid. Dit heeft geleid tot de oprichting van de Europese Federatie van Nationale Taalinstellingen (EFNIL).

TST-centrale

De Taalunie is verantwoordelijk voor een groot aantal digitale taalbestanden. De belangrijkste zijn het Corpus Gesproken Nederlands, de bestanden van de Commissie voor Lexicografische Vertaalvoorzieningen (CLVV), de elektronische ANS, terminologiecollecties, NL-Translex, verschillende spellingsbestanden en de digitale lijst *Buitenlandse aardrijkskundige namen in het Nederlands*. Al deze bestanden moeten beheerd, gedistribueerd en onderhouden worden. Hiertoe richt de Taalunie in 2003 een virtueel bronnencentrum op: de TST-centrale.

De centrale moet ervoor zorgen dat de resultaten van verschillende projecten zichtbaar en toegankelijk worden voor het veld. Het is de bedoeling dat de eigendomsrechten van de bestanden zo veel mogelijk bij de Taalunie komen te liggen. Op die manier zijn de resultaten voor iedereen bruikbaar.

In 2002 werd de *Blauwdruk voor onderhoud, beheer en distributie voor door de overheid gefinancierde digitale materialen* vervolledigd. Hierin zijn de ideeën en aanbevelingen over de TST-centrale uitgewerkt. Het TST-platform¹ dat in dit kader werkzaam is, heeft het afgelopen jaar veel aandacht besteed aan:

- het zichtbaar maken van het belang van taal- en spraaktechnologie;
- het zichtbaar maken van wie er allemaal werkzaam zijn op dit gebied;
- het bijeenbrengen van deze partijen.

Verder kwam het rapport *Het Nederlands in taal- en spraaktechnologie: prioriteiten voor basisvoorzieningen* beschikbaar. Dit rapport werd opgesteld in opdracht van het TST-platform. Het bevat een inventarisatie van de basisvoorzieningen op het gebied van taal- en spraaktechnologie en een overzicht van nog te ontwikkelen voorzieningen. In 2003 wordt vastgesteld aan welke voorzieningen de meeste behoefte is.

¹ Het TST-platform is een samenwerkingsverband tussen alle beleidsorganisaties in Nederland en Vlaanderen die zich bezighouden met taal- en spraaktechnologie.

In 2003 komt er een einde aan Euromap Language Technologies, een ander Europees project waaraan de Taalunie deelneemt. Dit project beoogt de bevordering van de ontwikkeling en het gebruik van taal- en spraaktechnologie. Speciaal voor dit project heeft de Taalunie een uitgebreide website gebouwd waar informatie te vinden is over de TST-sector in Nederland en Vlaanderen, TST-gerelateerde evenementen, aansprekende voorbeelden van toepassingen binnen het bedrijfsleven en enkele achtergrondartikelen. De website maakt deel uit van het Taalunieversum.

Ter afsluiting van het project werd in februari 2003 in Antwerpen de derde TST-dag gehouden. Hierbij werd vooral aandacht besteed aan de toekomst van TST en de vertaalsystemen die worden ontwikkeld binnen NL-Translex. In april verschijnt het Euromap-eindrapport. Hierin staat onder meer te lezen dat TST in Nederland en Vlaanderen het helemaal niet slecht doet vergeleken met veel andere lidstaten van de Europese Unie.

Corpus Gesproken Nederlands (CGN)

Een van de bestanden die opgenomen worden in de TST-centrale is het Corpus Gesproken Nederlands (CGN). Dit is een databank waarin tien miljoen gesproken Nederlandse woorden worden verzameld en beschreven. Het corpus wordt omgezet naar geschreven taal. Een kleiner deel wordt verrijkt met extra informatie, zoals syntactische annotaties. De transcripties en de annotaties zorgen ervoor dat computers de woorden kunnen herkennen en begrijpen. Dit maakt het corpus bruikbaar voor de ontwikkeling van verschillende soorten applicaties, bijvoorbeeld geautomatiseerde informatiediensten.

Het project, dat wordt gefinancierd door de Nederlandse en Vlaamse overheid, startte in 1997. Eind 2002 verscheen de zesde release van het corpus. Elke release bestaat uit een groot aantal cd-rom's met gesproken woorden en een cd-rom met annotaties en exploitatiesoftware. Eind 2003 wordt de zevende en laatste release verwacht. Het CGN bestaat dan uit bijna tweehonderd cd-rom's. De Taalunie is eigenaar van het corpus.

Tweetalige woordenboeken

Ook de bestanden van de Commissie voor Lexicografische Vertaalvoorzieningen (CLVV) worden bij de TST-centrale ondergebracht. Onder toezicht van de CLVV

zijn in 2002 twee nieuwe vertaalwoordenboeken verschenen: Nederlands-Hongaars en Russisch-Nederlands. Verder is de redactie voltooid van de woordenboeken Nederlands-Arabisch/Arabisch-Nederlands, Nederlands-Indonesisch en Nederlands-Pools/Pools-Nederlands. In 2003 worden de woordenboeken voor Arabisch en Indonesisch op de markt gebracht, evenals vertaalwoordenboeken Nederlands-Deens/Deens-Nederlands en Nederlands-Noors/Noors-Nederlands.

Eind 2003 wordt de CLVV na een instellingsperiode van tien jaar opgeheven en worden de resultaten overgedragen aan de Taalunie. Voorbereidende gesprekken hiervoor zijn reeds gevoerd. De commissie zal een eindrapport schrijven waarin de wapenfeiten uit de afgelopen beleidsperiode en de nog lopende projecten aan de orde komen. In het rapport wordt ook aandacht besteed aan het gedachtegoed van de CLVV.

Terminologie

Voor elk instrument – een vertaalsysteem, een dicteersysteem, een spraakherkenningsysteem – is terminologie nodig. Als je dus instrumenten wilt ontwikkelen waar taalgebruikers iets aan hebben, moeten vaktalen verzameld en ontsloten worden. Denk aan lexica op het gebied van informatica, financiële dienstverlening of belastingrecht. De Taalunie heeft hiervoor een terminologiecommissie, die niet alleen adviezen geeft maar ook zelf projecten uitvoert. Voor de komende tijd heeft de Taalunie de volgende ambities:

- Het opzetten van een *terminologiedepot*. Veel bedrijven en sectoren beschrijven zelf hun terminologieën, maar die worden nergens centraal geregistreerd, verzameld en bijgehouden. De Taalunie wil dit doen binnen de TST-centrale. Bezitters en beheerders van terminologieën worden uitgenodigd hun termen bij de TST-centrale te deponeren.
- Het opzetten van een centrale databank voor *overheidsterminologie*. De Taalunie wil die overheidsterminologieën toepassen in applicaties voor de overheidscommunicatiemarkt, bijvoorbeeld voor automatisch vertalen.

In 2003 ligt de nadruk op de ontwikkeling van VIP-term, een virtueel loket voor alle informatie en documentatie op het gebied van terminologie. VIP-term is een website die deel gaat uitmaken van het Taalunieversum. In 2002 is een prototype van deze website tot stand gekomen.

NL-Translex

Het project NL-Translex is gericht op de ontwikkeling van vier taalmodules voor automatisch vertalen. Het gaat om de taalparen Nederlands-Frans, Nederlands-Engels, Engels-Nederlands en Frans-Nederlands. Deze taalparen gaan deel uitmaken van Systran, het vertaalsysteem van de Europese Commissie en het belangrijkste systeem binnen de Europese Unie. Met behulp van de modules wordt een automatische basisvertaling opgesteld.

NL-Translex is in de eerste plaats bedoeld voor overheidsvertaaldiensten en de Europese Commissie. Het is ontwikkeld om de positie van het Nederlands als werktal in de Europese Unie te versterken. Daarbij is het belangrijk dat Europese richtlijnen – die meestal in het Engels of het Frans worden opgesteld – snel en efficiënt naar het Nederlands vertaald kunnen worden. Als de beoogde kwaliteit geleverd wordt, maakt de Taalunie de resultaten bekend aan de overheidsvertaaldiensten.

Het project heeft bijna dertig maanden gelopen; het is nu vrijwel afgerond. In 2003 wordt nog een acceptatietest gehouden. De resultaten vormen de basis voor gericht vervolgebied:

- Een *implementatieproject* als voorbeeld. Bij de Belgische Federale overheidsdienst Justitie komt een voorbeeldsite, bedoeld voor andere overheidsdiensten en particulieren.
- Uitbreiding van de bestaande vertaalparen met nieuwe *terminologie*. Voor een goede vertaalkwaliteit is het nodig de specifieke woordenschat per domein in te voeren.
- Het *onderhoud* van de bestaande paren, zowel technisch als inhoudelijk.

NL-Translex is een omvangrijk project, waarin samengewerkt is met de Europese Commissie en verschillende ministeries in Vlaanderen en Nederland. Het project is overigens slechts voor een beperkt deel uit publieke middelen gefinancierd en is daarmee een goed voorbeeld van publiek-private samenwerking.

Europese federatie: EFNIL

De Taalunie is de initiatiefnemer van een hechte samenwerking tussen de lidstaten van de Europese Unie op het gebied van taalbeleid. In eerste instantie ging het vooral om institutionele aspecten, met name de positie van het Nederlands als werktal binnen de EU. Inmiddels is de nadruk meer op instrumenteel beleid komen te liggen. Binnen de EU ontstaan steeds meer contacten tussen burgers uit verschillende lid-

staten; zij moeten zich ook professioneel steeds meer in een meertalige omgeving kunnen bewegen. Het is de taak van de Taalunie om de burger daarbij te ondersteunen.

Voor de Taalunie vormt dit een van de redenen om bondgenoten binnen Europa te zoeken. Tijdens een conferentie in Brussel, die de Taalunie in 2002 organiseerde, is uiteindelijk besloten een Europese Federatie van Nationale Taalinstellingen op te richten. Veertien van de vijftien lidstaten van de EU waren op die conferentie aanwezig. Er is een stuurgroep opgericht, waarvan de Taalunie het secretariaat voert. In oktober 2003, op een tweede conferentie in Stockholm, wordt het oprichtingsproces afgerond en wordt een definitief bestuur verkozen.

Naast dit oprichtingstraject begint ook de inhoudelijke samenwerking van de grond te komen. Aansluitend op de conferentie in Brussel zijn twee projecten van start gegaan. Het eerste betreft een inventarisatie van nationale wetgeving op het gebied van taalbeleid. Dat project wordt getrokken door de Fransen. De resultaten worden verzameld in een databank. Het tweede betreft het instellen van een centrale website over de taalsituatie in de Europese Unie. Op die site worden belangrijke gegevens over de verscheidene talen en uit de verschillende taalgebieden samengebracht. De Taalunie is coördinator van dit project. Op termijn moet de website kunnen uitgroeien tot een beleidsinstrument dat de Europese Unie en de lidstaten betrouwbare informatie verstrekt over de reële taalsituatie en de zich daarbij voordoende evolutie, als basis voor een aangepast en adequaat taalbeleid.

4

Onderwijs: sociaal taalbeleid centraal

Het onderwijsbeleid van de Taalunie richt zich de komende periode op twee thema's: sociaal taalbeleid en ICT. Sociaal taalbeleid is op de agenda gezet door de Interparlementaire Commissie van de Taalunie. Het gaat hierbij om taalbeleid dat een emanciperend effect beoogt. Centrale vraag is wat beleidsmakers, onderwijsvormgevers en andere betrokkenen kunnen doen om taalgebruikers die het Nederlands onvoldoende beheersen, beter te laten participeren en functioneren in de samenleving. Projecten op het gebied van sociaal taalbeleid zijn vooral gericht op het Nederlands als tweede taal, maar ook alfabetisering is een thema.

ICT krijgt veel aandacht omdat het een uitstekend middel is om kennis en informatie over het Nederlands te verspreiden onder een groot Nederlands-Vlaams publiek. Veel van deze informatie is toegankelijk via de website Taalunieversum. In 2002 is het boek *Het Schoolvak Nederlands Onderzocht* op deze site geplaatst en doorzoekbaar gemaakt. Hiermee wordt het onderzoek naar het schoolvak Nederlands in Nederland en Vlaanderen beter toegankelijk voor leraren. In 2003 wordt een verklarende woordenlijst voor leraren Nederlands aan het Taalunieversum toegevoegd.

Om de samenwerking tussen Nederland en Vlaanderen op onderwijsgebied te bevorderen, laat de Taalunie kaderstellende teksten ontwerpen. De kaderteksten kunnen dienen als uitgangspunt voor een gezamenlijke uitwerking van lesmateriaal, curricula en evaluatiemiddelen. Daarnaast houdt de Taalunie zich bezig met de bevordering van Nederlands-Vlaamse netwerkvorming en met het uitdragen van positieve voorbeelden van initiatieven die de kwaliteit van het onderwijs verbeteren. Dit gebeurt onder meer via de Taalunie Onderwijsprijs.

Duidelijke doelen en uitgangspunten

Een vraag die bij alle activiteiten van de Taalunie een rol speelt, is: op welke manier kan de Taalunie een meerwaarde bieden? Op onderwijsgebied is die meerwaarde onder meer te vinden in meer duidelijkheid over doelstellingen. Daarom laat de Taalunie referentieteksten en visieteksten opstellen: basisdocumenten waarin de uitgangspunten en doelen van een bepaalde vorm van onderwijs zijn vastgelegd. In 2002 bracht de Taalunie de *Visietekst Inburgering* uit. In 2003 komt het *Referentiekader Taalcompetenties voor Leraren in Nederland en Vlaanderen* uit en een kadertekst rond geletterdheid.

- *Visietekst inburgering*
Deze tekst bevat een visie op de gewenste vormgeving van het onderwijs in de Nederlandse taal bij inburgering. Een belangrijke uitkomst is dat inburgering maatwerk vereist. Mensen die in de metaalsector gaan werken, moeten naar andere doelen opgeleid worden dan mensen die Nederlands leren om hun kinderen goed te kunnen opvoeden. De visietekst is gepresenteerd aan beleidsmakers, zoals de taskforce inburgering en de Vlaamse overheid, maar ook aan instellingen in Nederland en Vlaanderen waar inburgeringscursussen worden gegeven.
- *Referentiekader taalcompetenties voor leraren*
Bij de lerarenopleidingen bleek geen duidelijkheid te bestaan over de taalcompetenties waarover een leraar moet beschikken om goed te kunnen functioneren in zijn of haar werk. Daarom heeft de Taalunie besloten de doelen op dit vlak te laten beschrijven. Dit stelt met name lerarenopleiders in staat hun onderwijs Nederlands op evenwichtige en doeltreffende wijze vorm te geven.
- *Kadertekst alfabetisering/geletterdheid*
In de kadertekst 'Geletterdheid in Nederland en Vlaanderen' komt aan de orde wat mensen minimaal moeten kunnen lezen en schrijven om in de Nederlandse en Vlaamse samenleving te kunnen

participeren. Het gaat om zowel Nederlandstalige als anderstalige analfabeten. In de kadertekst wordt ook onderzocht welke maatregelen ertoe kunnen bijdragen dat analfabeten wél kunnen participeren. Dat is niet alleen een kwestie van onderwijs; ook bedrijven en overheid kunnen een bijdrage leveren. Zij kunnen barrières wegnemen zodat analfabeten bijvoorbeeld in toenemende mate in staat zijn te communiceren met de overheid. Dit project wordt in november 2003 opgeleverd.

Meer informatie op internet

'Het Schoolvak Nederlands Onderzocht' was in eerste instantie een boek, met een bundeling van onderzoek op het gebied van Nederlands als schoolvak. Om de toegang tot resultaten van wetenschappelijk onderzoek te vergemakkelijken, bijvoorbeeld voor leraren, is het boek op internet beschikbaar gesteld (als onderdeel van het Taalunieversum). Dit maakt het bovendien mogelijk te zoeken op naam, datum, titel et cetera. De resultaten worden nu geactualiseerd tot en met 2002. Een volgende stap is leraren de gelegenheid geven om vragen over onderzoek te stellen via internet.

Aan het Taalunieversum wordt tevens een *verklarende woordenlijst* toegevoegd. In het onderwijs zijn veel termen in gebruik die specifiek zijn voor Nederland of Vlaanderen. In Vlaanderen kent men bijvoorbeeld geen VMBO en in Nederland weet men niet wat TSO of BSO is. De Taalunie heeft een lijst samengesteld met een verklaring van alle termen die verwarrend kunnen zijn. Zo'n woordenlijst is een hulpmiddel om de samenwerking tussen Nederland en Vlaanderen te vergemakkelijken.

Goed voorbeeld doet goed volgen

Goede voorbeelden van onderwijsprojecten worden ook via internet beschikbaar gesteld. Een manier om meer inzicht te krijgen in interessante onderwijsprojecten, is de Taalunie Onderwijsprijs. Deze prijs is in 2002 niet uitgereikt, omdat er geen inzendingen waren die aan alle criteria voldeden. Dat wil overigens niet zeggen dat de ingediende projecten op zich niet goed zijn. De Taalunie heeft besloten de scholen op een andere manier te benaderen om meer projecten uit het veld te krijgen die wél aan de criteria voldoen. Daarbij wordt mensen uit het middenveld (onderwijs-ondersteuners) gevraagd projecten aan te dragen. De Taalunie benadert de scholen dan zelf.

De nieuwe prijs wordt vanaf 2004 één keer in de twee jaar uitgereikt, gelijktijdig aan een school in het basisonderwijs en in het voortgezet onderwijs. De hoogte van de prijs blijft € 8000 per project. Op internet zijn de criteria en een aantal voorbeeldprojecten van de afgelopen twee jaar (www.taalunie.org/onderwijsprijs) te bekijken.

Taalforum: wegwerken van taalachterstanden

Op verzoek van de Nederlandse overheid (Transferpunt Onderwijsachterstanden) en met instemming van het Vlaamse departement onderwijs, coördineert de Taalunie de werkzaamheden van het 'Taalforum'. Het Taalforum bestaat uit tien Nederlandse en Vlaamse experts die samen een inhoudelijk fundament bieden voor de beantwoording van de volgende vragen: Wat zijn onderwijsachterstanden nu eigenlijk? Wat is de relatie tussen taalvaardigheid en onderwijsachterstanden? Wat zijn de uitgangspunten voor effectief taalbeleid? Het Taalforum levert in de zomer van 2003 een kadertekst op. De werkzaamheden van het Taalforum moeten uiteindelijk resulteren in een keurmerk, dat toegekend kan worden aan interventies die effectief zijn in de bestrijding van taalonderwijsachterstanden.

Scriptieprijs

'Lok je prof in de val en win € 2250,-'. Met dit motto probeert de Taalunie studenten neerlandistiek in Nederland en Vlaanderen enthousiast te maken voor deelname aan de scriptieprijs. De onderscheiding wordt uitgereikt voor de beste in het Nederlands geschreven afstudeerscriptie over een onderwerp uit de neerlandistiek. Het ene jaar wordt een scriptie op het gebied van de letterkunde bekroond, het andere jaar op dat van taalkunde. De deelnemende universiteiten kiezen eerst hun eigen winnaar. Daarna kiest de Taalunie uit alle verschillende inzendingen de definitieve winnaar.

De prijs werd voor het eerst uitgereikt in december 2002 aan Pieter Verstraeten, een student van de universiteit Leuven, voor een letterkundige scriptie over *De Verwondering* van Hugo Claus. Voorafgaand aan de prijsuitreiking streden studententeams uit Nederland en Vlaanderen om de Grote Quizbokaal der Neerlandistiek. De Scriptieprijs wordt eind 2003 opnieuw uitgereikt, deze keer voor een scriptie over taalkunde of taalbeheersing.

5

Nederlands over de grens

In een groot aantal landen wordt Nederlands onderwezen. De Taalunie stimuleert en ondersteunt dit onderwijs. Daarbij gaat het allereerst om het onderwijs op universitair niveau. In 41 landen, aan ruim tweehonderd universiteiten, wordt Nederlands op hoofd- of bijvakniveau aangeboden. De Taalunie steunt deze universiteiten met subsidies. Daarnaast biedt de Taalunie centrale voorzieningen aan waarop vakgroepen Nederlands in het buitenland een beroep kunnen doen. Een voorbeeld hiervan is het Certificaat Nederlands als Vreemde Taal.

In de grensgebieden – Wallonië, Noord-Frankrijk en de Duitse grensstreek – wordt Nederlands ook in het primair, secundair en volwassenenonderwijs aangeboden. De Taalunie draagt hieraan bij door specifieke ondersteuning per regio én algemene ondersteuning vanuit het Nederlandse taalgebied.

In de periode 2003-2007 krijgen Suriname en Zuid-Afrika extra aandacht. Suriname heeft een aanvraag ingediend om geassocieerd lid van de Taalunie te worden. In Zuid-Afrika gaat het vooral om een verbreding van de samenwerking naar terreinen die de neerlandistiek raken.

Certificaat Nederlands als Vreemde Taal

Het Certificaat Nederlands als Vreemde Taal (CNAVt) wordt al geruime tijd toegepast als toetsingsmiddel voor studenten en cursisten. In 1999 is de Taalunie begonnen dit certificaat aan te passen. Oorspronkelijk was het certificaat ingedeeld in drie niveaus met elk vier taalvaardigheden, die apart getoetst werden. De nieuwe opzet werkt met gebruikersprofielen. Bij het ontwikkelen van de profielen gaat het erom in welke omgeving iemand het Nederlands moet gebruiken. Iemand die in Nederland of Vlaanderen een studie wil volgen, moet over een geheel andere taalvaardigheid beschikken dan iemand die gericht is op toeristische contacten met het taalgebied.

In het afgelopen jaar heeft het CNAVt vier van deze

profielen uitgewerkt. Daarnaast is aandacht besteed aan het opzetten van een toetsenbank, die docenten Nederlands als vreemde taal kunnen gebruiken om het niveau van hun studenten te bepalen. Die toetsen kunnen los van het certificaat gebruikt worden.

In 2002 werden zowel 'oude stijl' als 'nieuwe stijl' examens afgenomen. Vanaf 2003 kunnen alleen nog de nieuwe examens op basis van de gebruikersprofielen afgelegd worden. In 2002 hebben in totaal 3.500 deelnemers het examen afgelegd.

Subsidiesystematiek: meer helderheid

Met ingang van 1 januari 2003 is de subsidiesystematiek voor de neerlandistiek in het buitenland ingrijpend aangepast. Voorheen golden voor een aantal landen en regio's aparte budgetten en maatregelen. De ondersteuning van die landen en regio's is nu geïntegreerd in de reguliere Neerlandistiek Extra Muros (NEM). Het gaat om de Verenigde Staten, Zuid-Afrika en de regio Midden- en Oost-Europa. Reden voor deze aanpassing is dat de doelstellingen voor het speciale beleid in de genoemde landen grotendeels gerealiseerd zijn. Het beleid had in deze gevallen veelal het karakter van een inhaalslag. Die inhaalslag is succesvol geweest, dus er is niet zo veel verschil meer tussen de positie van de neerlandistiek in deze landen en die in de overige landen.

De Taalunie had speciaal voor de genoemde landen een aantal instrumenten ontwikkeld; deze instrumenten zijn nu geïntegreerd in de subsidiesystematiek. Die systematiek telt nu ongeveer tien in plaats van vier instrumenten. Toegevoegd zijn bijvoorbeeld de ondersteuning van docentenplatforms, de financiële ondersteuning van moedertaalsprekers/docenten in regio's waar de economische situatie sterk verschilt van die in West-Europa, en de financiële ondersteuning van een gastdocentenregeling. Daarnaast blijft de basissubsidie gewoon bestaan, evenals de projectfinanciering en de startsubsidie.

In 2003 is verder duidelijker omschreven aan welke

voorwaarden een project moet voldoen om voor subsidie in aanmerking te komen. Ook de evaluatie-criteria zijn helderder geformuleerd. De Taalunie geeft heel precies aan welke inbreng zij van haar partners in het buitenland verwacht. Voor aanvragers is het nu duidelijker geworden wanneer hun activiteiten gesubsidieerd kunnen worden en wat ze moeten doen om subsidie te krijgen.

Onderhoudsplan

Voor de neerlandistiek in het buitenland is een onderhoudsplan opgesteld. Elk jaar wordt een regio of land onder de loep genomen om te kijken naar de te verwachten ontwikkelingen en eventuele problemen, zodat daar tijdig op ingespeeld kan worden. De opzet is om in ongeveer vijf jaar het grootste deel van de landen waar de Taalunie actief is, te evalueren. In bepaalde regio's is in de afgelopen jaren veel geïnvesteerd en bereikt, zodat onderhoud daar op korte termijn niet nodig is.

In 2002 is Ierland bekeken en in het kader hiervan werd het onderwijs Nederlands aan het Trinity College in Dublin uitgebreid. Voor 2003 staan de schijnwerpers gericht op Duitsland. De situatie in Duitsland baart de Taalunie zorgen, met name vanwege de grote bezuinigingen in het hoger onderwijs. Zo dreigt aan de Universiteit van Leipzig het bijvak Nederlands de komende jaren vanwege bezuinigingen afgebouwd te worden. De Taalunie spant zich in om de vakgroep niet verloren te laten gaan. Daarnaast is er een aantal universiteiten waar de docenten Nederlands met pensioen gaan. De Taalunie probeert het onderwijs Nederlands op deze plaatsen op hetzelfde niveau voort te zetten.

Erasmus Taal Centrum

Het Erasmus Taal Centrum (ETC) is met ingang van 1 januari 2003 volledig een dependance van de Taalunie geworden. Het ETC is een cursusinstituut in Jakarta, op het terrein van de Nederlandse ambassade. Per jaar volgen tussen de 1500 en 1900 cursisten er een cursus Nederlands. Het ETC vervult een belangrijke rol bij de uitvoering van het Taaluniebeleid in Indonesië. De overdracht betekent dat de Taalunie nu geheel verantwoordelijk is voor zaken als begroting, management en personeelsbeleid. De activiteiten waren al eerder, in 1996, overgedragen aan de Taalunie.

Nederlands in de grensgebieden

De grensgebieden van het Nederlandse taalgebied (Nedersaksen, Noordrijn-Westfalen, Noord-Frankrijk en Wallonië) hebben dringend behoefte aan structurele ondersteuning bij het onderwijs Nederlands op scholen voor primair, secundair en volwassenenonderwijs. Dit bleek uit het colloquium *Nederlands in de wereld*, dat de Taalunie in 2001 organiseerde. Voor de Taalunie was dit een reden om samenwerkingsverbanden aan te gaan met de regionale overheden. Concrete doelstellingen daarbij zijn:

- de promotie van het onderwijs Nederlands;
- het opzetten van na- en bijscholingsmogelijkheden voor leraren;
- ontwikkeling van leermiddelen;
- het bereikbaar maken van leermiddelen via bibliotheken of websites;
- het vormen van netwerken tussen docenten.

In 2002 zijn de eerste contacten gelegd in Nedersaksen, Noordrijn-Westfalen en Wallonië. Voor 2003 staat de realisatie van meerjarenplannen en convenanten op het programma. Met Noord-Frankrijk heeft de Taalunie al langer een samenwerkingsverband, maar dat moet anders gestructureerd worden, omdat Vlaanderen met ingang van 2003 de bevoegdheid voor het onderwijs Nederlands in Noord-Frankrijk heeft overgedragen. Voor het opstellen van de meerjarenplannen en het convenant wordt gebruikgemaakt van de uitkomsten van twee onderzoeken die in 2002 in Noord-Frankrijk zijn uitgevoerd: een evaluatie van het onderwijs Nederlands tot nog toe en een onderzoek naar de behoefte aan Nederlands in het basisonderwijs in Nord-Pas de Calais.

Centrum voor informatie, documentatie, advies en deskundigheidsbevordering

In 2003 wil de Taalunie een centrum oprichten waar docenten Nederlands uit de grensgebieden terecht kunnen voor informatie, documentatie, advies en deskundigheidsbevordering. De kern van dit centrum wordt een databank met informatie en documentatie over leermiddelen, cursussen en didactische aanpak. Verder vervult het centrum een belangrijke rol bij de organisatie van cursussen en workshops binnen en buiten het Nederlandse taalgebied.

Suriname

Suriname is het derde land in de wereld waar Nederlands een belangrijke voertaal is. Aansluiting bij de

Taalunie ligt dan ook voor de hand. Suriname heeft een geassocieerd lidmaatschap aangevraagd; zo'n associatie geeft de mogelijkheid om inhoudelijk goed vorm te geven aan de samenwerking, zonder dat de werking van de Taalunie belemmerd wordt. Het streven is dat het verdrag dit jaar ondertekend wordt. Er zijn verschillende projecten waar Suriname in kan gaan meedraaien. Zo is in Suriname de nieuwe spelling nooit doorgevoerd; de Taalunie kan daarbij assisteren. Verder wil Suriname graag dat de Taalunie meedenkt over de verbetering van het onderwijs Nederlands.

Zuid-Afrika

Buiten de reguliere samenwerking is een aparte post in de begroting opgenomen voor verbreding van de samenwerking met Zuid-Afrika. Het Afrikaans bevindt zich in een enigszins vergelijkbare positie met het Nederlands, dat als een van de talen in een meertalig Europa functioneert. De nauwe relatie tussen het Nederlands en het Afrikaans maakt het mogelijk om deskundigheid uit Nederland en Vlaanderen op het gebied van meertaligheid uit te wisselen met Zuid-Afrika.

De Taalunie zal daartoe samenwerkingsprojecten opzetten. Vooruitlopend daarop zijn twee proefprojecten opgezet die in 2003 worden afgerond. Het gaat om een project waarin de Taalunie haar expertise op het gebied van het toetsen van vreemde talenkennis inzet voor de ontwikkeling van toetsen voor het Afrikaans én het Xhosa als vreemde taal. Het andere project betreft het op het internet beschikbaar stellen van Nederlandstalige literatuur en het opzetten van een literair discussieplatform.

6

Naar een gezamenlijk beleid op het gebied van boek, lezen en literatuur

De ontwikkeling van een Nederlands-Vlaams beleid op het gebied van boek, lezen en literatuur is een van de speerpunten voor 2003. Dat komt in een aantal projecten tot uiting. Veel van deze projecten zijn erop gericht informatie en documentatie te bundelen en aan het veld beschikbaar te stellen. Daarnaast wil de Taalunie, die al jaren projecten op het gebied van leesbevordering uitvoert, zich sterk maken voor een meer fundamentele benadering van de plaats van lezen en boeken in onze maatschappij. In 2002 is de Raad voor de Nederlandse Taal en Letteren begonnen met de voorbereiding van een advies waarin staat op welke beleidsonderdelen samenwerking gewenst is.

De meeste projecten op het gebied van boek, lezen en literatuur speelden al in 2002 en lopen door in 2003. De Taalunie zet zich onder meer in voor de totstandkoming van een Nederlands-Vlaams digitaal netwerk voor documentatie en informatie over boek- en leescultuur en het Nederlandstalige cultureel erfgoed. Daarnaast ondersteunt de Taalunie twee samenwerkingsverbanden op dit gebied.

Voor de vorming van literaire vertalers heeft de Taalunie het Steunpunt Literair Vertalen opgericht. Met ingang van 2003 beschikt het Steunpunt nu ook structureel over een programma met opleidingsvoorzieningen voor literaire vertalers uit andere talen. Voordien behoorde alleen de vorming van literaire vertalers naar andere talen tot de taak van het Steunpunt.

De Taalunie wil de Nederlandstalige literatuur en toneelschrijfkunst in het buitenland zo veel mogelijk als het gezamenlijke cultuurbezit van Nederland en Vlaanderen presenteren. Hiervoor voert de Taalunie overleg met het Nederlands Literair Productie- en Vertalingenfonds en het Vlaams Fonds voor de Letteren. Ook staat er een samenhangende geschiedenis van de Nederlandstalige literatuur voor het Duitse taalgebied op stapel.

Advies van de Raad voor de Nederlandse Taal en Letteren

Een werkgroep van de Raad voor de Nederlandse Taal en Letteren (RNTL) is in 2002 begonnen met de voorbereiding van een advies over een gezamenlijk Nederlands-Vlaams letterenbeleid. In dit advies geeft de Raad aan welke onderdelen van het letterenbeleid in aanmerking komen voor gezamenlijk beleid en bij welke onderwerpen samenwerking minder voor de hand ligt. Onderwerpen die de revue passeerden, waren het boekenvak, subsidies voor schrijvers en vertalers, leesbevordering en de presentatie van Nederlandstalige literatuur in het buitenland.

Digitale bibliotheek voor de Nederlandse Letteren (DBNL)

De Digitale Bibliotheek voor de Nederlandse Letteren is een website waarop zo veel mogelijk literaire teksten beschikbaar worden gesteld. Op de site staan gedichten, proza- en toneelteksten. Daarnaast bevat de DBNL naslagwerken, tijdschriften, foto's, illustraties, audio- en videofragmenten, brieven en interessante hyperlinks. Het is de bedoeling dat de DBNL uitgroeit tot een rijk gevulde digitale bibliotheek.

Dankzij de DBNL zijn literaire teksten voor iedereen toegankelijk. Dit vergroot de zichtbaarheid van de Nederlandstalige literatuur enorm. Bovendien is de DBNL een welkome voorziening voor het onderwijs, met name voor de vakgroepen Nederlands aan universiteiten in het buitenland (neerlandistiek extra muros). Voor hen zijn literaire teksten nu een stuk beter bereikbaar.

In 2002 is een groot aantal primaire en secundaire teksten en audiofragmenten aan de DBNL toegevoegd. Naast aanvulling van nieuwe teksten, wordt in 2003 ook de zoekfunctie van de site verfijnd. Verder wordt er meer beeldmateriaal toegevoegd, zoals portretten van

schrijvers. Tot slot verandert het karakter van de samenwerking tussen de Taalunie en de DBNL. In plaats van subsidiegever wordt de Taalunie opdrachtgever.

Inktaap

De Taalunie, Stichting Lezen, het departement Cultuur van de Vlaamse Gemeenschap en de Canon Cultuurcel van het Vlaamse Departement onderwijs hebben gezamenlijk het project *Inktaap* in het leven geroepen. Met dit project willen ze het lezen van literatuur onder leerlingen in de hoogste klassen van het voortgezet/ secundair onderwijs bevorderen. De scholieren lezen een selectie uit de boeken die zijn genomineerd voor drie belangrijke literaire prijzen: de *Gouden Uil*, de *AKO-Literatuurprijs* en de *Libris Literatuur Prijs*. Uit deze selectie kiezen ze hun eigen winnaar, die wordt beloond met de Inktaap. In 2002 werd de prijs voor het eerst uitgereikt; Thomas Lieske kreeg de onderscheiding voor zijn boek *Franklin*.

Tussen december 2002 en maart 2003 discussieerden zo'n duizend Nederlandse en Vlaamse scholieren op school en via www.inktaap.nl over de boeken. Deze discussie werd voortgezet tijdens de feestelijke slotdag op 16 maart in Dordrecht. De scholieren verkozen *Siegfried* van Harry Mulisch tot winnaar van de Inktaap 2003.

Circus Kiekeboe

Circus Kiekeboe is een televisieprogramma dat een bijdrage wil leveren aan de taalontwikkeling van kinderen tussen 2 en 5 jaar. Ook wil het programma deze kinderen een positieve houding bijbrengen ten aanzien van meertaligheid. Er zijn voorlopig acht afleveringen gemaakt die in het Nederlands, Turks, Arabisch en Berber zijn uitgezonden. In elke aflevering staat een bepaald thema centraal, zoals slapen of ziek zijn.

In 2002 heeft de Taalunie materiaal laten ontwikkelen om *Circus Kiekeboe* te gebruiken op kleuterscholen. Daarnaast heeft de Taalunie bij een aantal Nederlandse en Vlaamse scholen laten onderzoeken of *Circus Kiekeboe* samen met het didactische materiaal het gewenste doel bereikt. De resultaten zijn erg positief. Zowel de ouders als de scholen zijn enthousiast over het programma en hopen op een vervolg. In 2003 verschijnt een uitgebreid onderzoeksrapport.

7

Communicatie: herlancering Taalunieversum

De Taalunie behartigt de belangen van alle gebruikers van de Nederlandse taal. Hiervoor is communicatie onontbeerlijk, niet alleen met deskundigen en specialisten, maar ook met het grote publiek. Vaktijdschriften, televisieprogramma's en wetenschappelijke bijlagen in kranten zijn uitgelezen middelen om nieuws over de Taalunie en haar werkterreinen te presenteren. Het is dan ook vanzelfsprekend dat de Taalunie veel aandacht besteedt aan haar relatie met de pers en de media. Daarnaast presenteert de Taalunie zich regelmatig op vakbeurzen en culturele manifestaties.

Internet neemt een speciale plaats in binnen de communicatie van de Taalunie. Via haar eigen website www.taalunie.org informeert zij haar doelgroep over haar werkterreinen en actuele gebeurtenissen binnen de organisatie. Verder heeft de Taalunie met de portaalsite www.taalunieversum.org hét ideale platform gecreëerd voor iedereen die belangstelling heeft voor het Nederlands op het gebied van onderwijs, taal en cultuur.

In 2002 heeft de Taalunie hard gewerkt aan de voorbereidingen van het televisieprogramma *Vereeniging het Volk is Gansch de Taal*, dat begin januari 2003 is uitgezonden. Daarnaast is het Taalunieversum verder uitgebreid en geoptimaliseerd en is het Taalschrift gedigitaliseerd. Voor 2003 staat een herlancering van het Taalunieversum op het programma.

Vereeniging het Volk is Gansch de Taal

Vereeniging het Volk is Gansch de Taal is een gevarieerd televisieprogramma dat terugblik op het afgelopen taaljaar. Rode draad in het programma is een fictieve 'jaarvergadering' van alle sprekers van het Nederlands in Nederland, Vlaanderen en Suriname. Voorzitter Ronald Giphart en secretaris Martine Tanghe ontvangen interessante gasten en laten een aantal hoogtepunten uit het 'jaarverslag' de revue passeren. In 2002 waren dat het Nederlands in Suriname, de aanvraag tot erkenning van het Zeeuws, het woord 'neger' in de *Van Dale*, het

programma *Circus Kiekeboe* en een aantal nieuwe, merkwaardige woorden die in 2002 de taal zijn binnengeslopen.

Het programma werd net als in 2002 door de NPS uitgezonden. In Vlaanderen was het in 2003 voor het eerst te zien op Canvas. In Nederland trok *Vereeniging het Volk is Gansch de Taal* zo'n 200.000 kijkers, in Vlaanderen ongeveer 50.000. Het programma werd over het algemeen goed gewaardeerd. De voorbereidingen voor de uitzending in 2004 zijn inmiddels al begonnen. In december 2003 worden de opnamen gemaakt.

Taalunieversum

Sinds 2000 biedt de website www.taalunieversum.org van de Taalunie een grote en groeiende hoeveelheid informatie over het Nederlands op het gebied van taal, onderwijs en cultuur. Het Taalunieversum is ooit begonnen als experiment, maar heeft inmiddels zijn nut bewezen. De site voorziet in een belangrijke behoefte, wat duidelijk blijkt uit de stijgende bezoekersaantallen. In augustus 2002 is de site overgegaan op een nieuw platform, waardoor hij een stuk sneller is geworden.

Een drukbezocht onderdeel van deze site is Taaladvies On Line waar bezoekers ruim 1200 taaladviezen kunnen raadplegen. Indien zij daar geen antwoord kunnen vinden, kan de vraag worden voorgelegd aan de taaladviseurs die deze vragen dan kosteloos beantwoorden.

Verder is het Taalunieversum in 2002 voorzien van een zoekmachine, waarmee je niet alleen binnen de site, maar ook daarbuiten (bijvoorbeeld in de elektronische ANS) kunt zoeken. In oktober is het boek *Het Schoolvak Nederlands onderzocht* op de site gezet. Dit boek biedt een overzicht van onderzoeken naar het schoolvak Nederlands.

In 2003 wordt de complete lijst *Buitenlandse aardrijkskundige namen in het Nederlands* aan het Taalunieversum toegevoegd en wordt de website www.taalschrift.org gelanceerd. De site is de digitale versie van het maandblad *Taalschrift*, waarin taal en taalbeleid centraal staan. Elke aflevering bestaat uit

een reportage en een opiniërend stuk waarop lezers via e-mail kunnen reageren.

In september 2003 wordt het Taalunieversum voorzien van een nieuwe structuur en vormgeving. Dit gaat gepaard met een herlancering van de website. Ter gelegenheid daarvan gaan ook een of meer campagnes van start om meer bezoekers de weg naar de site te wijzen. Daarbij gaat de Taalunie zich in ieder geval richten op docenten Nederlands, professionele taalgebruikers en op het grote publiek.

In het Taalunieversum komen alle beleidslijnen van de Taalunie samen. De vernieuwde website vormt een ingang tot een brede verzameling hulpmiddelen, onderzoeksresultaten en andere informatie. Met de herlancering wil de Taalunie deze schat aan informatie binnen het bereik van de doelgroep brengen.

Bijlage 1: Begroting

Begroting 2003 versus herziene begroting 2002 (in euro's)

Inkomsten	2002	2003
Bijdragen Nederland	4.665.769	5.404.500
Bijdragen Vlaanderen	2.214.902	2.957.000
Royalty's	25.000	34.000
Overige inkomsten	573.634	613.343
Totaal inkomsten	7.479.305	9.008.843
Uitgaven		
Apparaatskosten	866.125	884.853
Communicatie	295.185	305.015
Interne en externe vertegenwoordiging (*1)	0	294.450
Werkvelden:		
Taal	1.978.600	2.586.180
Onderwijs binnen het taalgebied	333.145	242.600
Neerlandistiek extra muros	1.354.095	1.385.610
Idem, aandachtsgebieden	676.135	765.945
Idem, centrale ondersteuning	968.355	845.400
Niet-universitair onderwijs Nederlands buiten het taalgebied	189.360	595.885
Letteren	818.305	982.905
Reservefonds (*2)	0	120.000
Totaal uitgaven	7.479.305	9.008.843

(*1) Met ingang van het begrotingsjaar 2003 worden de kosten verbonden aan de ondersteuning en werking van interne en relevante externe organisaties apart zichtbaar gemaakt. In 2002 drukten deze kosten nog volledig op de werkvelden.

(*2) Het betreft een financiële reserve voor het opvangen van toekomstige niet-begrote meeruitgaven in de nieuwe meerjaren-begrotingsperiode 2003 - 2007.

Detail uitgaven	2002	2003
1. Apparaatskosten		
1.1 Algemeen Secretariaat		
Personeelskosten	597.035	594.708
Materiële kosten	157.330	158.000
Projecten Algemeen Secretariaat	43.290	35.000
	797.655	787.708
1.2 Comité van Ministers / Voorbereidend Overleg	9.150	22.080
1.3 Interparlementaire Commissie	26.370	31.655
1.4 Raad voor de Nederlandse Taal en Letteren	32.950	43.410
Totaal apparaatskosten	866.125	884.853
2. Communicatie		
2.1 Communicatiebeleid	69.815	140.730
2.2 Communicatie activiteiten	116.050	42.628
2.3 Communicatie materialen	109.320	121.657
Totaal communicatie	295.185	305.015
3. Interne en externe vertegenwoordiging		
3.1 Ondersteuning interne organisaties	0	161.810
3.2 Subsidiesystematiek relevante externe organisaties	0	132.640
Totaal interne en externe vertegenwoordiging	0	294.450
4. Werkvelden		
4.1 Taal		
Algemeen	50.375	27.250
Beheer en onderhoud corpora	192.170	701.710
INL-projecten	1.538.175	1.607.345
Spelling	10.815	22.313
Taalzorg en advisering	115.395	130.202
Terminologie	71.670	97.360
	1.978.600	2.586.180
4.2 Onderwijs binnen het taalgebied		
Algemeen	42.860	11.535
Projecten regulier onderwijs	163.225	126.365
Projecten volwassenenonderwijs	94.060	79.720
Projecten neerlandistiek	33.000	24.980
	333.145	242.600
4.3 Neerlandistiek extra muros		
Nem algemeen	685.000	<
Student-assistenten in Europa	49.435	<
Neerlandistiek in Midden- en Oost-Europa	252.985	<
Neerlandistiek in Verenigde Staten	122.000	<
Neerlandistiek in Zuid-Afrika	244.675	<
	1.354.095	1.385.610

	2002	2003
4.4 Neerlandistiek extra muros aandachtsgebieden		
Algemeen	4.780	9.190
Neerlandistiek in Indonesië	669.880	650.070
Verbreding beleid neerlandistiek in Zuid-Afrika	0	106.685
Neerlandistiek in Azië en Oceanië	1.475	0
	676.135	765.945
4.5 Neerlandistiek extra muros centrale ondersteuning		
Algemeen	114.015	11.535
Certificaat Nederlands als Vreemde Taal	233.765	233.752
Steunpunt Nederlands als Vreemde Taal	79.080	116.752
Materialen voor de Nem	45.965	42.000
Zomercursussen studenten	433.530	346.745
Bij- en nascholingscursussen docenten	62.000	94.616
	968.355	845.400
4.6 Niet-universitair onderwijs Nederlands buiten het taalgebied		
Projecten niet-universitair onderwijs Nederlands algemeen	9.465	53.880
Onderwijs Nederlands in grensgebieden	157.645	534.970
Onderwijs Nederlands in de Nederlandse Antillen en Aruba	7.500	pm
Onderwijs Nederlands in Suriname	14.750	7035
	189.360	595.885
4.7 Letteren		
Letterenbeleid algemeen	57.250	36.225
Projecten Overleg Nederlandstalige Uitgeverij en Boekhandel	16.500	14.000
Projecten Samenwerkingsverband Bibliotheek en Documentatie	21.000	14.000
Leesbevorderingsprojecten	80.000	134.660
Toneel / drama en media (incl. Taalunie-toneelschrijfprijs)	54.040	50.325
Electronisch beschikbaar stellen van literaire teksten (DBNL)	90.715	283.680
Literatuurgeschiedenis	191.860	180.325
Prijs Nederlandse Letteren	9.080	15.000
Culturele functie docentschappen	100.650	0
Steunpunt Literair Vertalen	117.800	174.690
Studieonderdelen literair vertalen	79.410	80.000
	818.305	982.905
5. Reservefonds	0	120.000
Totaal detail uitgaven	7.479.305	9.008.843

Bijlage 2:

Besluiten Comité van Ministers in 2002

Besluitenlijst extra vergadering van het Comité van Ministers - Breda, 14 januari 2002

Besluit van het Comité van Ministers over het Raadsadvies "Naar een samenhangend taalbeleid voor het Nederlands vanuit Europees perspectief"

Het Comité van Ministers heeft kennisgenomen van het adviesrapport "Naar een samenhangend taalbeleid voor het Nederlands vanuit Europees perspectief" dat is opgesteld door een Werkgroep in opdracht van de Raad voor de Nederlandse Taal en Letteren en waarvan de Aanbevelingen integraal door de Raad zijn overgenomen.

Het Comité van Ministers bedankt de Raad voor zijn omvangrijke werk. Het is van oordeel dat het uitdiepen van grotere beleidsdomeinen in hun samenhang tot meerwaarde kan leiden.

Het Comité van Ministers is het voor een belangrijk deel eens met de strekking van het rapport en de gedane aanbevelingen. In het voorliggende besluit geeft het Comité van Ministers de grote lijnen aan van het beleid dat de Nederlandse Taalunie naar aanleiding van de aanbevelingen gedurende de komende beleidsperiode wil gaan voeren. Gezien de omvang en diepgang van het rapport is het volgens het Comité van Ministers niet mogelijk en niet opportuun om in deze fase gedetailleerd in te gaan op de praktische uitwerking in actielijnen en projecten en daarbij alle noodzakelijke accenten en nuanceringen aan te brengen. De onderschreven aanbevelingen zullen moeten worden geconcretiseerd in komende beleidsdocumenten, namelijk het Meerjarenbeleidsplan en de daarop gebaseerde jaarlijkse actieplannen. Het rapport zal daarbij steeds als referentiekader dienen.

Een aantal aanbevelingen wordt niet overgenomen omdat het Comité van Ministers van oordeel is dat uitvoering ervan niet op de weg van de Nederlandse Taalunie ligt of niet rechtstreeks bijdraagt tot de verwezenlijking en uitvoering van de Verdragsdoelstellingen van de Taalunie. Dat geldt voor de onderstaande aanbevelingen:

- Bescherming van allochtone minderheidstalen (2);
- Bescherming en erkenning van gebarentalen (4);
- Onderzoek naar de situatie in tweetalige havo- en vwo-scholen in Nederland (6);
- Gebruik van het Nederlands in het publieke bestel (8);
- Beleid ten behoeve van Vlamingen en Nederlanders in het buitenland (12);
- Aanbod vreemdetalenonderwijs (17);
- Beleid van tolerantie en waardering ten aanzien van niet-dominante talen en cultuurvormen in het onderwijs (18);
- Grotere Europese aandacht voor sprekers van niet-dominante talen (21).

Niet-overname van de bovengenoemde aanbevelingen betekent overigens niet dat het Comité van Ministers het belang van deze aanbevelingen niet onderschrijft en evenmin dat het Nederlands-Vlaamse samenwerking op die terreinen afwijst. Alleen is het van oordeel dat de aanbevelingen de opdracht en doelstellingen van de Taalunie te buiten gaan en de samenwerking op andere wijze gestalte dient te krijgen.

Ten aanzien van de aanbevelingen 2, 4 en 18 constateert het Comité van Ministers dat er niet alleen standaard Nederlands wordt gesproken binnen het taalgebied. Het Comité van Ministers stelt vast

dat over mogelijk taalvariatiebeleid nadere gedachtevorming noodzakelijk is, bijvoorbeeld als onderdeel van het Sociaal Taalbeleid in het meerjarig beleidsplan. De Raad wordt gevraagd hier nader advies over uit te brengen. Eventuele ruimere aandacht voor taalvariatie in het onderwijs mag in geen geval leiden tot verzwaring van het curriculum.

Ten aanzien van aanbeveling 12 moet worden opgemerkt dat de bedoelde acties deel uitmaken van de doelstellingen en werkzaamheden van de Nederlandse Stichting NOB. Recent is ook door Vlaanderen samenwerking met de stichting gezocht en hebben de Stichting en de Taalunie overlegd over samenwerking op het gebied van onderwijs Nederlands. De Nederlandse Taalunie is op die wijze indirect bij het geheel betrokken.

Voor een aantal belangrijke aanbevelingen is het Comité van Ministers van oordeel dat beleidsacties slechts effectief kunnen zijn als zij voorwerp zijn van gemeenschappelijke actie door verschillende Europese landen en taalgebieden. Het betreft:

- Beleid inzake waardering van taalvariatie, met name ook op Europees vlak (3);
- Productinformatie in het Nederlands (9);
- Op de Europese agenda plaatsen van taalbeleid, met name via een 'taalparagraaf' bij de Europese verdragen (20).

Het Europees Overlegorgaan van taalbeleidsinstanties, waaraan het Algemeen Secretariaat namens de Nederlandse Taalunie deelneemt, is volgens het Comité van Ministers het geschikte orgaan voor het initiëren van die samenwerking. Het Algemeen Secretariaat zal het komende jaar verifiëren of de genoemde domeinen voorwerp van Europese samenwerking kunnen zijn. Als dat het geval blijkt te zijn, dan zal het Comité van Ministers zich te zijner tijd nader beraden over de precieze positie die de Nederlandse Taalunie in die materies kan en moet innemen. Het Rapport van de Raad zal daarbij als referentiekader gelden.

Mocht uit de bovenbedoelde internationale contacten blijken dat er onvoldoende bereidheid tot samenwerking op de genoemde terreinen is, dan zal de uitvoering van de aanbevelingen door het Comité van Ministers worden heroverwogen.

Een aantal aanbevelingen is reeds binnen de huidige beleidslijnen in uitvoering of gepland. De uitvoering zal waar nodig worden beoordeeld zodat elementen uit de betreffende aanbevelingen nader kunnen worden geaccentueerd. De onderstaande aanbevelingen behoren tot deze categorie:

- Verplichtend karakter van samenwerking in Taalunieverband inzake internationaal taalbeleid, met name in het kader van de Europese Unie (1);
- Toezicht op het gebruik van alle officiële talen, inzonderheid het Nederlands, in contacten tussen Europese instellingen en burgers en niet-gouvernementele organisaties (10);
- Pragmatische, ideologisch onbeladen oplossing voor het taalgebruik binnen de Europese instellingen (11).
- Formele, structurele samenwerking met Suriname, Aruba en de Nederlandse Antillen (13);
- Samenwerking met Zuid-Afrika inzake Nederlands en Afrikaans in meertalige context (14);
- Belang van aanleggen van sectorale terminologische bestanden (15);

- Wegwerken van taalachterstand bij kinderen met een niet-dominante moedertaal (16);
- Bevorderen van partiële, receptieve vreemdetalenkennis in grensgebieden (19).

De hieronder genoemde aanbevelingen zullen in verschillende mate van prioritering gestalte krijgen in het toekomstig beleid, onder andere binnen het Meerjarenbeleidsplan 2003-2007.

- Positie van het Nederlands als instructietaal in het tertiair onderwijs (5 en 7);
- Toezicht op het gebruik van alle officiële talen, inzonderheid het Nederlands, in contacten tussen Europese instellingen en burgers en niet-gouvernementele organisaties (10);
- Pragmatische, ideologisch onbeladen oplossing voor het taalgebruik binnen de Europese instellingen (11).

Ten aanzien van de positie van het Nederlands in het tertiair onderwijs geldt dat conform de Nederlandse en Vlaamse wetgeving in bepaalde gevallen kan worden afgeweken van het Nederlands als instructietaal. Het Algemeen Secretariaat zal de ontwikkelingen inzake het gebruik van het Nederlands als instructietaal in het tertiair onderwijs in de komende jaren volgen.

Ten aanzien van de aanbevelingen 10 en 11 geldt dat zij bekeken zullen worden in het kader van de definiëring van wat door de Raad wordt omschreven als diligent, flankerend beleid. Overigens geldt voor die aanbevelingen dat hun uitvoering voorwerp is van gezamenlijke actie door verschillende Europese landen en taalgebieden.

Zoals gezegd bevat het voorliggend besluit de grote lijnen van het beleid dat de Nederlandse Taalunie naar aanleiding van de aanbevelingen wil gaan voeren. Uitvoering van deze krachtlijnen past in het Meerjarenbeleidsplan en zal in dat document, en vervolgens op projectniveau in de jaarlijkse actieplannen, concrete gestalte krijgen.

Besluitenlijst 56e vergadering van het Comité van Ministers - Brussel, 15 april 2002

1. Besluit Comité van Ministers over meerjarenbeleidsplan 2003-2007 en bijbehorende meerjarenbegroting

Het Comité van Ministers stelt het Meerjarenbeleidsplan 2003-2007 vast. De bijbehorende meerjarenbegroting 2003-2007 wordt goedgekeurd onder voorbehoud van de jaarlijkse begrotingsvaststelling.

2. Besluit Comité van Ministers over meerjarenplan 2003-2007 Steunpunt Literair Vertalen

Het Comité van Ministers stemt in met de hoofdlijnen en prioriteiten in het meerjarenplan voor de opleiding en deskundigheidsbevordering van literair vertalers in en uit het Nederlands, dat is opgesteld door het Steunpunt Literair Vertalen, met beleidsinbreng van het Nederlands Literair Productie- en Vertalingenfonds, de Stichting Fonds voor de Letteren en het Vlaams Fonds voor de Letteren.

3. Besluit Comité van Ministers over "overgang" Werkgroep Spelling van Taaladviescommissie naar Raad voor de Nederlandse Taal en Letteren

Het Comité van Ministers besluit de zorg voor de samenstelling van de volgende edities van de Woordenlijst Nederlandse taal, die krachtens artikel 12 van het spellingbesluit van 1994 werd opgedragen aan de Taaladviescommissie van de Nederlandse Taalunie, met behoud van de verantwoordelijkheid van het Comité van Ministers over te dragen aan de Raad voor de Nederlandse Taal en Letteren. Voor de inhoudelijke ondersteuning van de samenstelling van volgende edities van de Woordenlijst belast de Raad voor de Nederlandse Taal en Letteren de Werkgroep Spelling, die tot op heden onder de Taaladviescommissie ressorteerde. Het Comité van Ministers verleent zijn akkoord onder de voorwaarde dat de werking van, en de samenwerking met de Werkgroep Spelling expliciet in de Statuten van de Raad worden opgenomen.

Besluitenlijst 57e vergadering van het Comité van Ministers - Breda, 14 oktober 2002

1. Besluit Comité van Ministers over Actieplan 2003 en begroting

- Het Comité van Ministers stelt het Actieplan en de begroting 2003 van de Nederlandse Taalunie vast.
- 2003 is het eerste jaar waarin uitvoering wordt gegeven aan het Meerjarenbeleidsplan 2003-2007. De inhoudelijke prioriteiten waaraan in dit meerjarenbeleidsplan gewerkt wordt, krijgen in het Actieplan 2003 hun eerste concretisering:
  1. ondersteuning van het onderwijs Nederlands in het buitenland;
  2. beheer en onderhoud van digitale taalkundige materialen;
  3. sociaal taalbeleid en het gebruik van ICT in het onderwijs Nederlands binnen het taalgebied;
  4. de ontwikkeling van een meer gemeenschappelijk letterenbeleid.
- De begroting 2003 van de Nederlandse Taalunie is samengesteld uit € 8.361.500 bijdragen en € 647.343 overige inkomsten.
- Van de bijdragen wordt € 5.404.500 ter beschikking gesteld door het Koninkrijk der Nederlanden en € 2.957.000 door de Vlaamse Gemeenschap.
- Opdat de Taalunie aan haar verplichtingen zou kunnen voldoen, zullen de bijdragen door het Koninkrijk der Nederlanden en door de Vlaamse Gemeenschap conform de 'Regeling Financieel Beheer van de Nederlandse Taalunie' worden overgeschreven.
- In de begroting 2003 is voor het eerst geen sprake meer van doelsubsidies. De vroegere doelsubsidies zijn omgezet in bijdragen.

2. Besluit Comité van Ministers over de Regeling Financieel Beheer van de Nederlandse Taalunie

Gelet op het feit dat de 'Regeling Financieel Beheer van de Nederlandse Taalunie' van 25 september 1986 is achterhaald, besluit het Comité van Ministers de regeling te actualiseren. Het Comité van Ministers stelt de nieuwe 'Regeling Financieel Beheer van de Nederlandse Taalunie' vast.

Besluit van het Comité van Ministers van de Nederlandse Taalunie houdende de herbenoeming van de Algemeen Secretaris voor de periode van 1 april 2002 - 1 april 2006

Gelet op het op 9 september 1980 door het Koninkrijk België en het Koninkrijk der Nederlanden Ondertekende Verdrag inzake de Nederlandse Taalunie, inzonderheid de artikelen 6, sub d, 14; Gelet op het Besluit van het Comité van Ministers houdende de vaststelling van enige bepalingen bij het operationeel worden van de Nederlandse Taalunie van 1 maart 1994; Gelet op het Besluit van het Comité van Ministers van 1 juni 1990 tot vaststelling van het Personeelsstatuut van de Nederlandse Taalunie; Gehoord de Raad voor de Nederlandse Taal en Letteren met betrekking tot de herbenoeming van de Algemeen Secretaris, besluit Het Comité van Ministers De heer Koen Jaspaert met ingang van 1 april 2002 opnieuw te benoemen tot Algemeen Secretaris van de Nederlandse Taalunie voor een periode van vier jaar.

Meer informatie over de Nederlandse Taalunie

Taaluniewebsite: <http://www.taalunie.org>

Taalunie Nieuws: <http://www.taalunie.org/actueel/>

Het portaal voor het Nederlands:

<http://www.taalunieversum.org>

De volgende documentatie kan worden
aangevraagd bij het algemeen secretariaat van de
Taalunie:

- Brochure *Werken aan de toekomst van de taal. Portret van de Nederlandse Taalunie*
- Beleidsstuk *Meerjarenbeleidsplan 2003-2007*
- Beleidsstuk *Actieplan 2003*
- Beleidsstuk *Jaarverslag 2002*

Algemeen Secretariaat

Lange Voorhout 19

2514 EB Den Haag

Postbus 10595

2501 HN Den Haag

Nederland

Telefoon: +31 (0)70 346 95 48

Fax: +31 (0)70 365 98 18

E-mail: secr@ntu.nl

Colofon

De Taalunie in 2002 en 2003: Een tussenbalans

Uitgave van de Nederlandse Taalunie

Mei 2003

Gehele of gedeeltelijke overname van de tekst van
De Taalunie in 2002 en 2003: Een tussenbalans is
alleen toegestaan met bronvermelding.

Redactie

Hendrikx Van der Spek, Bussum

Vormgeving

Bailleul Ontwerpbureau, Gent

Druk

Sdu Grafisch Bedrijf bv, Den Haag

